

ERSÄTTNINGSPRAXIS FÖR EXTRA PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING SOM PRIVATA AKTÖRER BEHÖVER I SAMBAND MED COVID-19-EPIDEMIN

Social- och hälsovårdsministeriets förslag:

Ersättning för kostnader inom den social- och hälsovård som kommunen har organiseringsansvar för baserar sig i första hand på avtal mellan den som ordnar tjänsterna och tjänsteproducenten. Om avtalen är bristfälliga på denna punkt ska den som ordnar tjänsterna (kommunen eller samkommunen) i sista hand svara för tillgången på skyddsutrustning som en del av behövlig vård. Kostnadsfördelningen ska bedömas skilt för varje avtal. Kommunen eller samkommunen får inte fakturera tjänsteproducenten för sådan skyddsutrustning som den fått gratis från Försörjningsberedskapscentralen.

Bakgrund:

Under coronavirusepidemin har användningen av olika slags personlig skyddsutrustning ökat avsevärt inom social- och hälsovården. Skyddsutrustning behövs bl.a. för att skydda personalen från smitta och för att förebygga smittspridning till exempel inom omsorgstjänsterna. Det har redan tidigare funnits nationella anvisningar om användningen av skyddsutrustning med tanke på arbetarskydd och förebyggande av smittsamma sjukdomar, och anvisningarna har kompletterats ytterligare i samband med coronaepidemin.

Arbetsgivaren är skyldig att ordna med ändamålsenliga arbetsredskap och utrustning åt sina arbetstagare. Likabehandlingen av dem som bor på vårdenheter ska tillgodoses genom att personalen har ändamålsenlig skyddsutrustning oberoende av plats.

Sjukvårdsdistrikten och kommunerna har beredskapslager särskilt för hälso- och sjukvårdens behov, eftersom skyddsutrustning också används under normala förhållanden. Inom socialvården, till exempel äldreomsorgen, används skyddsutrustningen under normala förhållanden i liten utsträckning och användningen under coronaepidemin avviker från det normala. Det finns olika anskaffningssätt och gemensamma upphandlingar för skyddsutrustningen. Försörjningsberedskapscentralen har delat ut personlig skyddsutrustning till specialupptagningsområdena för att den ska fördelas till kommunerna via sjukvårdsdistrikten.

De som ordnar tjänsterna har i hela landet ingått många avtal med privata tjänsteproducenter inom socialvården, särskilt inom äldreomsorgen där skyddsutrustning används relativt lite under normala förhållanden. Enligt en enkät som regionförvaltningsverken genomförde i mars 2020 syns beredskapsärendena, och som en del av dem den ansvariga organisationen och kostnadsfördelningen, i mycket varierande grad i avtalen. I en del avtal saknas dessa uppgifter helt och hållet. Social- och hälsovårdsministeriet har i sin anvisning av den 14 april 2020 (Åtgärder för att förbättra funktionsförmågan inom social- och hälsovården under COVID-19-pandemin innan arbetsplikten enligt beredskapslagen tas i bruk) konstaterat följande: "När kommunen köper tjänster av privata tjänsteproducenter, ska kommunen se till att tjänsteproducenten har ändamålsenlig utrustning, inkl. skyddsutrustning. Denna utrustning bör ingå i upphandlingskontrakten. Om så inte är fallet, är det i vilket fall som helst viktigt att kommunen tryggar att vården/vårdsituationen sköts på ett behörigt sätt."

I upphandlingen av skyddsutrustning är statens roll kompletterande och underordnad när det gäller upphandling av anordnare och tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster. Ersättning för kostnader baserar sig i första hand på avtal mellan tjänsteansordnaren och tjänsteproducenten. Om avtalen är bristfälliga ska den som ordnar tjänsterna (i detta fall kommunen eller samkommunen) i sista hand svara för

tillgången på skyddsutrustning som en del av behövlig vård. Vid behov måste parterna häva avtalen och förhandla om saken lokalt. Tjänsteproducenterna har inte rätt till ersättning direkt på basis av antalet kunder. Allt behov av skyddsutrustning kan inte heller beräknas bero på covid-19-epidemin, men det är uppenbart att behovet ökat under våren bl.a. till följd av anvisningarna inom äldreomsorgen. Social- och hälsovårdsministeriet har konstaterat att man inte heller kan ta ut avgift av mottagaren för sådan skyddsutrustning som statens försörjningsberedskapscentral levererat utan vederlag.

Regeringen har beslutat att ersätta kommunerna för de extra kostnader som coronaviruset orsakat. Den helhet i den fjärde tilläggsbudgetpropositionen som utgörs av stödet till kommunerna uppgår till sammanlagt cirka 1,4 miljarder euro (den 2 juni 2020), vilket också inkluderar kostnader för skyddsutrustning. Regeringen föreslår att försäljningen av sådan skyddsutrustning som behövs på grund av coronaepidemin till aktörer inom social- och hälsovården till vissa delar tillfälligt befrias från mervärdesskatt mellan den 30 januari och den 31 juli 2020.

M e r i n f o r m a t i o n

Tuija Kumpulainen, avdelningschef, avdelningen för gemenskaper, organisationer och funktionsförmåga (YTO), tfn 0295 163 280, tuija.kumpulainen(at)stm.fi

Soila Karreinen, överläkare, avdelningen för klienter och tjänster inom social- och hälsovården (PAL/APO), tfn 0295 163 491, soila.karreinen(at)stm.fi

... .. F A K T A B L A D ... ..

- <https://stm.fi/sv/shm-anvisningar-coronaviruslaget>
- <https://www.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner/>
- <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/sjukdomar-och-bekampning/anvisningar-for-forebyggande-och-bekampning-av-infektioner/anvandning-av-andningskydd>

... ..